

Wyciąg z instrukcji organizacyjnej w sprawie sposobu przeprowadzenia Powszechnego Spisu Rolnego 2010

Nabór kandydatów na rachmistrzów spisowych

1. Zgodnie z zapisami ustawy powszechnym spisie rolnym w 2010 roku nabór kandydatów na rachmistrzów spisowych należy do zadań gmin.
2. Nabór kandydatów na rachmistrzów spisowych, szkolenie, zawieranie umów i rozliczenie finansowe prowadzone są zgodnie z harmonogramem organizacji spisu PSR 2010.
3. Rachmistrem spisowym może zostać osoba pełnoletnia, posiadająca co najmniej średnie wykształcenie oraz godna zaufania. Przy naborze kandydatów na rachmistrzów należy brać pod uwagę kryteria oceny, szczególnie opisane w § 11. Spełnienie tych kryteriów nie stanowi jedynie i wyłącznie o zatrudnieniu kandydata.
4. Wszyscy kandydaci na rachmistrzów zobligowani są do wzięcia udziału w szkoleniu z zakresu metodologii i organizacji spisu oraz w warsztatach nt. posługiwania się terminalami i zainstalowanymi na nich aplikacjami. Kandydat, który nie wziął udziału w całości szkolenia, nie może przystąpić do egzaminu kończącego szkolenie.
5. Rachmistrze spisowi powoływani są przez dyrektora urzędu statystycznego na wniosek gminnego komisarza spisowego po uzyskaniu pozytywnej oceny z egzaminu kończącego szkolenie oraz po złożeniu pisemnego przyrzeczenia o treści określonej w art. 12 ustawy o statystyce publicznej.
6. Rachmistrz spisowy przed rozpoczęciem spisywania zostanie pouczone przez zastępcę gminnego komisarza spisowego o obowiązku zachowania tajemnicy statystycznej.
7. Rachmistrze spisowi w trakcie szkolenia i na czas prowadzenia prac spisowych zostaną wyposażeni w urządzenia typu hand - held. Odpowiedzialność rachmistrzów za powierzony sprzęt ustalona została według odrębnych zasad.
8. Rachmistrzowi spisowemu przysługuje ochrona prawna przewidziana dla funkcjonariuszy publicznych.

Rachmistrze spisowi - profil, organizacja naboru kandydatów, tryb zawierania umów

1. Kandydat na rachmistrza spisowego musi spełniać podstawowe wymagania stawiane rachmistrzom, a więc mieć **ukończone 18 lat i posiadać co najmniej średnie wykształcenie** (wskazane jest rachmistrzami byli **studenci uczelni rolniczych, geodezyjnych lub ekonomicznych**). Ze względu na specyfikę pracy rachmistrz powinien być w pełni sprawny fizycznie, posiadać umiejętności interpersonalne w postaci łatwego

nawiązywania kontaktów, sprawnego i skutecznego komunikowania się z respondentami, wzbudzania zaufania wśród osób, z którymi będzie przeprowadzał wywiady. Jednocześnie w trakcie spisów spotyka się różnych respondentów, nastawionych do spisów najczęściej pozytywnie, ale również podejrzliwie i nieufnie, a czasami wręcz wrogo. Rachmistrz musi zatem być asertywny, umieć zachować spokój, okazać respondentom uprzejmość i cierpliwość podczas prowadzenia z nimi rozmów, a także radzić sobie w sytuacjach konfliktowych. W razie pojawienia się nieprzewidzianych problemów, rachmistrz powinien w pierwszej kolejności starać się je rozwiązywać we własnym zakresie, a dopiero w sytuacji, gdy waga problemu przekracza możliwości lub kompetencje rachmistrza, zwracać się do lidera gminnego (a ten w sytuacji wymagającej interwencji dyspozytora w biurze wojewódzkim lub dyspozytora centralnego) o udzielenie stosownej pomocy. Z ostatnią kwestią wiąże się konieczność posiadania takich cech jak obowiązkowość, rzetelność i staranność oraz umiejętność organizacji pracy własnej. W momencie naboru kandydatów na rachmistrzów należy poinformować o terminie i zakresie spisu. W czasie spisu PSR 2010 rachmistrz będzie miał określoną liczbę punktów adresowych (gospodarstw rolnych do spisania) do spisania na wstępnie określonym obszarze, ale zarówno liczba gospodarstw rolnych, jak i granice obszaru spisowego mogą ulegać modyfikacji, jeśli zajdzie taka konieczność.

2. Zmiana metody dokonywania spisu, polegająca na posługiwaniu się urządzeniami elektronicznymi wraz z zainstalowanymi na nich aplikacjami, wymusza także posiadanie przez rachmistrzów dodatkowych predyspozycji i umiejętności. Należy do nich zdolność obsługi komputera, dzięki czemu osoby, które nie pracowały dotychczas ze sprzętem typu hand-held, będą w stanie szybko opanować obsługę tego sprzętu oraz działanie aplikacji do wypełniania formularza spisowego. Pożądane jest, aby kandydaci na rachmistrzów byli obeznani z funkcjonowaniem systemu GPS oraz umieli praktycznie wykorzystywać mapy cyfrowe. Zarówno obsługa terminala, jak i korzystanie z map cyfrowych będzie odrębnym tematem szkoleń spisowych, jednakże osobom, dla których temat ten nie jest obcy, łatwiej będzie przyswoić zasady wykorzystania tych aplikacji w spisie.
3. Podczas szkoleń w skład których wchodzi także zakres związany z metodologią spisu, zostaną wyjaśnione poszczególne zagadnienia dotyczące tematyki spisu, poparte indywidualnymi ćwiczeniami. Ze względu na złożoność tematyki spisu rolnego, pożądane jest aby kandydaci na rachmistrzów posiadali **znajomość zagadnień z zakresu rolnictwa w podstawowym zakresie**, wówczas łatwiej im będzie opanować wiedzę wymaganą metodologią spisu. Tylko osoby, które podczas egzaminu kończącego szkolenie wykażą się dostateczną wiedzą, zostaną zakwalifikowane na rachmistrzów spisowych.
4. Niezależnie od spełnienia warunków opisanych w pkt. 1-3, kandydaci na rachmistrzów będą musieli wykazać się podstawowymi, standardowymi dokumentami wymaganymi podczas rekrutacji na stanowisko pracy, tzn. oświadczeniem o korzystaniu z pełni praw publicznych i niekaralności za

przestępstwo popełnione umyślnie (w tym przestępstwo skarbowe).

5. Ze względu na członkostwo w Unii Europejskiej i związaną z tym potencjalną możliwość brania pod uwagę kandydatur osób nie będących obywatelami polskimi, osoby takie muszą wykazać się doskonałą znajomością języka polskiego, w tym również fachowych określeń z zakresu rolnictwa. Wszystkie materiały spisowe, zarówno formularze, instrukcje i wytyczne, jak materiały pomocnicze i szkoleniowe będą sporządzone wyłącznie w języku polskim, podobnie jak szkolenia będą prowadzone wyłącznie po polsku. Brak biegłej znajomości języka polskiego, w tym również fachowych określeń z zakresu rolnictwa, będzie czynnikiem dyskwalifikującym dla możliwości pracy w charakterze rachmistrza.
6. Ze względów organizacyjnych kandydaci na rachmistrzów spisowych powinni zamieszkiwać, pracować lub pobierać naukę na terenie gmin, w których dokonywać będą spisu. Naboru kandydatów dokonywać będą urzędy gmin w terminach wskazanych w harmonogramie prac GBS.
7. Ze względu na wysokie wymagania stawiane rachmistrzom, należy dokonać naboru większej liczby kandydatów (ok. 10%), niż wynika to z przeliczenia liczby gospodarstw do spisania. Należy liczyć się z faktem, iż część kandydatów w wyniku postępowania kwalifikacyjnego nie zostanie powołana na rachmistrzów lub wycofa się po zapoznaniu się z warunkami koniecznymi do spełnienia. Dlatego też konieczna jest niezbędna rezerwa, z której wyłonieni zostaną rachmistrze w liczbie gwarantującej sprawne i terminowe dokonanie spisu. Należy mieć także na uwadze fakt, iż w sytuacji zagrożenia terminu zakończenia spisu w danej gminie rolę rachmistrza spisowego pełnić będzie lider gminny.
8. Umowy zlecenia będą podpisane z osobami, które pozytywnie zakończą szkolenie i złożą przyrzeczenie o przestrzeganiu tajemnicy statystycznej oraz powołane zostaną na rachmistrzów. Za powołanie kompetentnych i rzetelnych rachmistrzów oraz podpisanie z nimi umów odpowiedzialny jest zastępca wojewódzkiego komisarza spisowego. Umowy podpisane zostaną przed rozpoczęciem przez rachmistrzów obchodu przedspisowego. Wskazane jest aby umowy z rachmistrzami statystycznymi były podpisywane po zakończeniu szkolenia (po wynikach egzaminu) - rozłoży to pracę osób zaangażowanych w obsługę zawierania umów z rachmistrzami oraz skróci czas oczekiwania rachmistrzów.